

**TURISME**

# INTRODUCCIÓ. “Rutina de pensament”

- Vídeo 01. El Turisme, fenomen mundial.
  - Pluja d'idees. Què sabem del turisme? Què no sabem després del vídeo? Què ens ha impactat?
  - Què fa possible que hi hagi turisme?
  - Creus que és una activitat econòmica que té futur?
  - Ens genera dubtes o preguntes?



# NAIXEMENT DEL TURISME I CREIXEMENT DEL TURISME

- Vídeo 02 Naixement i creixement del turisme de les Illes Balears

Què és el **turisme**? són les activitats que realitzen les persones durant els seus viatges i estades en llocs diferents al seu entorn habitual, per un període de temps consecutiu inferior a un any, amb finalitats d'oci, negocis o altres motius.

Per què varem canviar **EL MODEL ECONÒMIC**? En quin lloc queden el sector primari i secundari?

D'on **PROCEDEIXEN** els turistes?  
Alemanya, França, Gran Bretanya, Itàlia, països nòrdics.



Quines són les principals **ZONES HOTELERES**?

**Costa Nord** (Alcúdia, Pollença, Can Picafort)

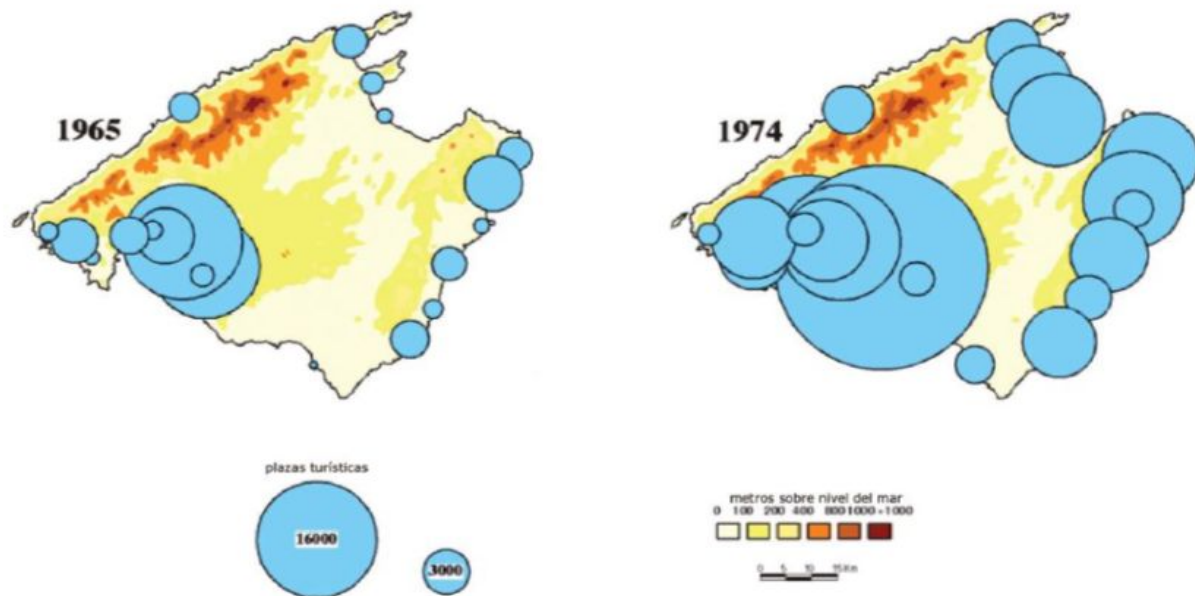
**Tramuntana** (Sóller, Deià, Valldemossa),

**Ponent** (Andratx, Calvià),

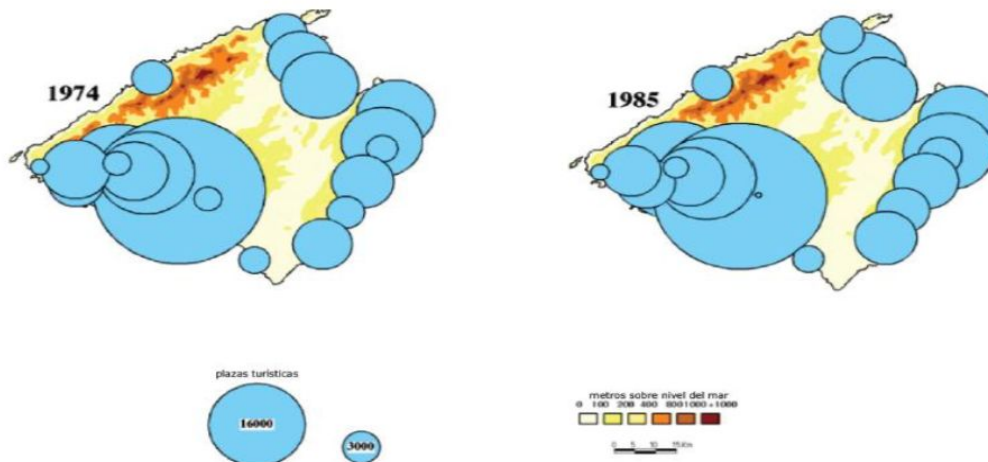
**Sud** (Colònia de Sant Jordi, Lluçmajor),

**Llevant** (Felanitx, Manacor, Son Servera, Capdepera, Artà).

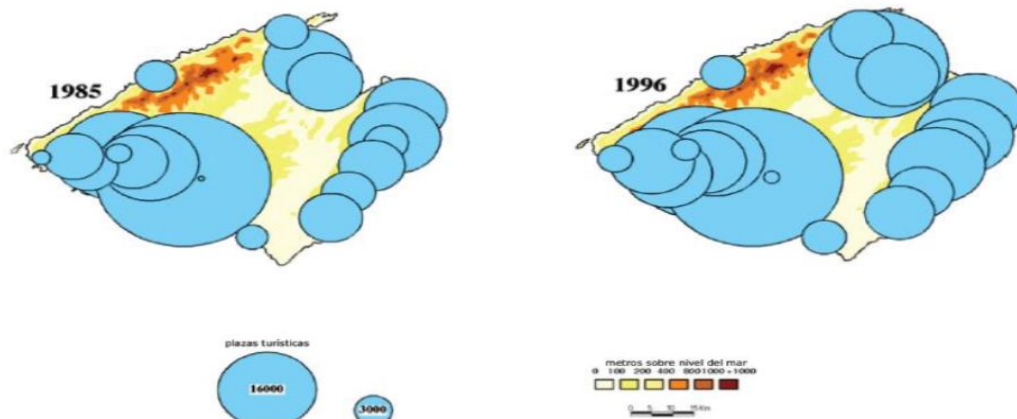
**PALMA**



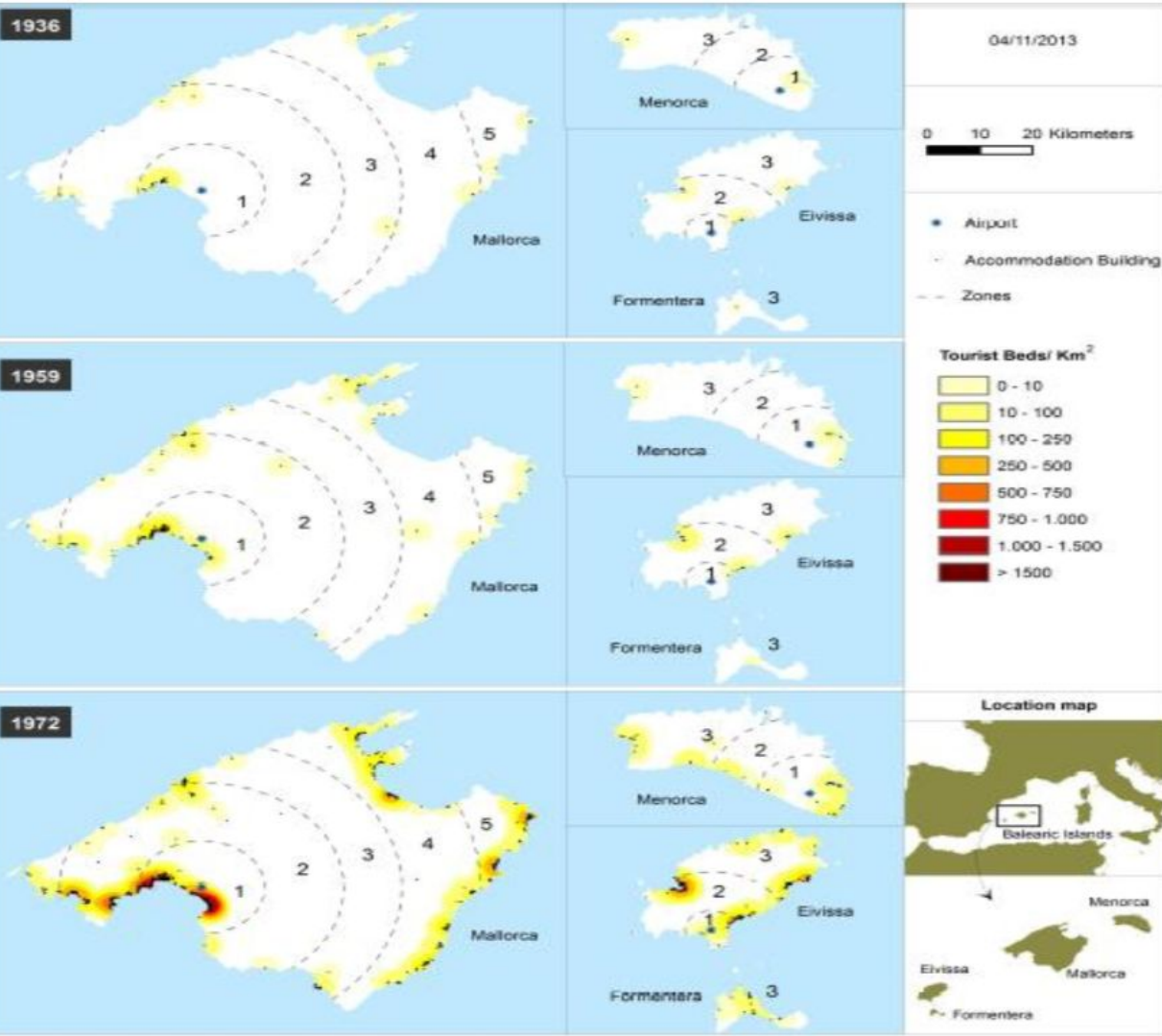
*Il·lustració 2: Evolució de la localització de l'oferta d'allotjament turístic a Mallorca durant el Primer Boom*  
**ARTIGUES**



Il·lustració 5: Evolució de la localització de l'oferta geogràfica de Mallorca. Font: ARTIGUES



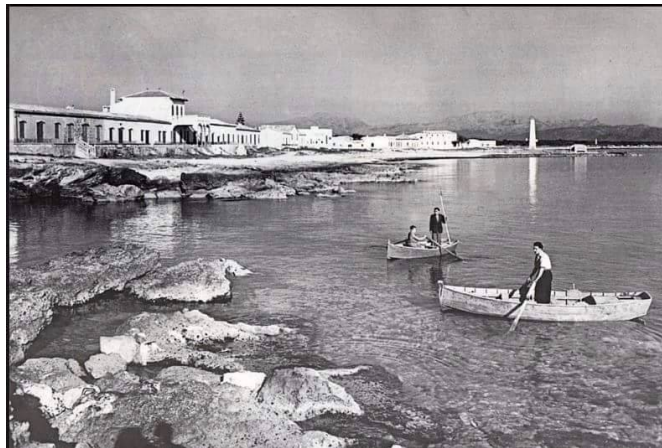
Il·lustració 6: Evolució de la localització geogràfica dels allotjaments turístics (1985-1996) (ARTIGUES)



# El naixement i creixement del turisme en imatges



Badia d'Alcúdia 1969

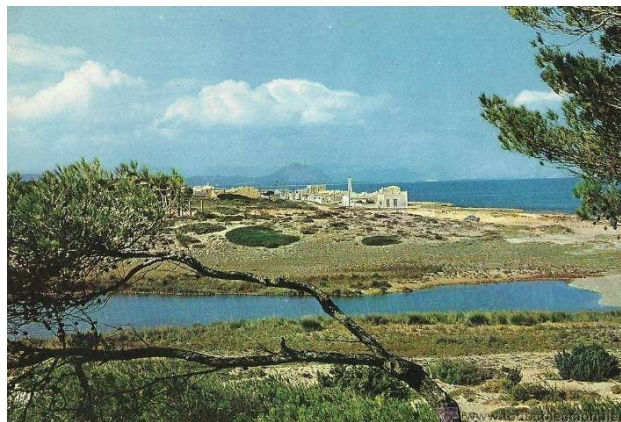


Son Bauló, inicis 60



Badia d'Alcúdia 1968

Fotos antigues de Mallorca a facebook



Son Bauló 1963



Can Picafort, inicis 60. Primer Souvenir



Can Picafort 1963



Can Picafort, dècada 60



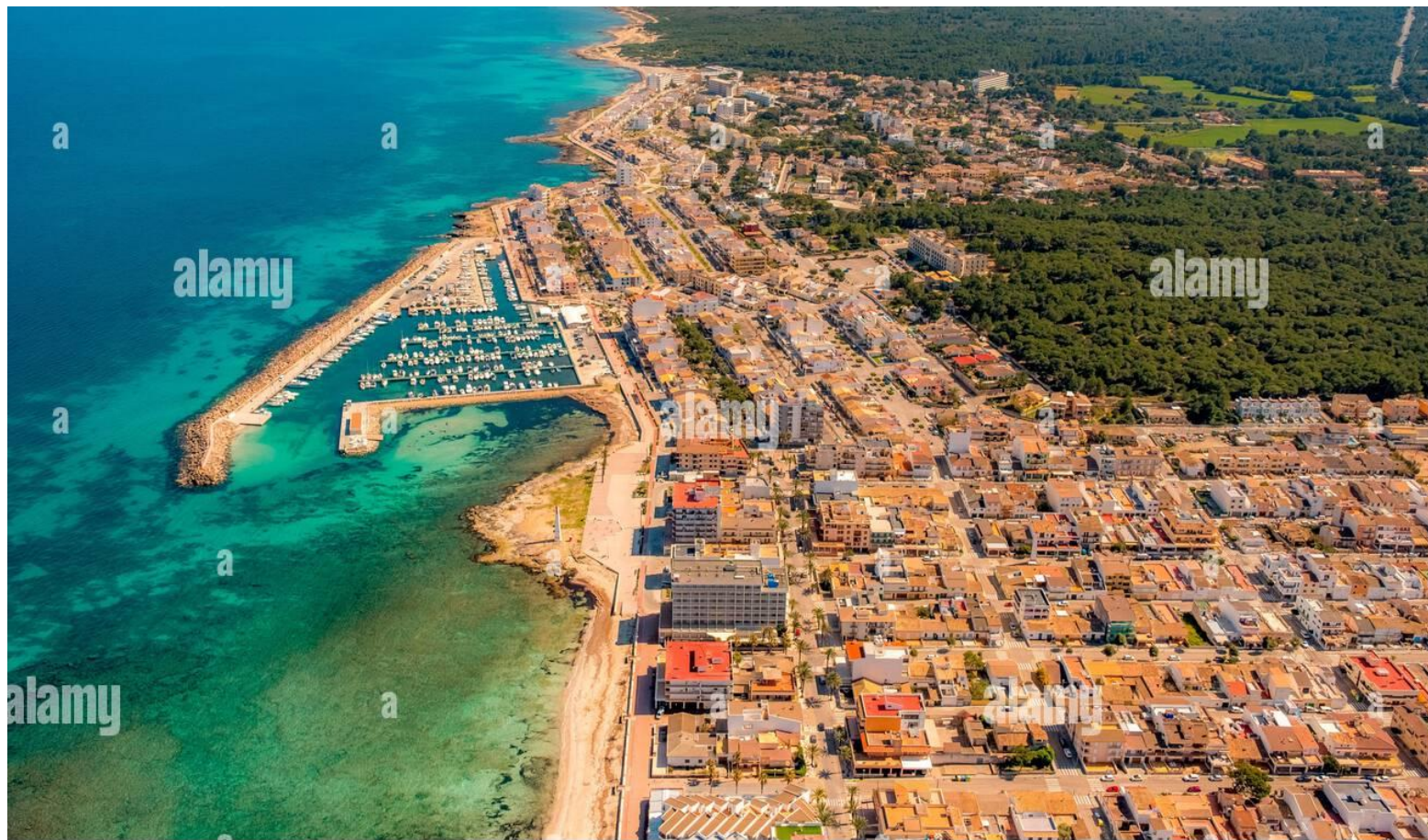
Can Picafort, dècada 60



Can Picafort, inicis 70



Can Picafort 1972



alamy

Image ID: 2H63JAX  
[www.alamy.com](https://www.alamy.com)

| <b>Dècada</b> | <b>Establiments</b> | <b>Places</b> |
|---------------|---------------------|---------------|
| 1900- 1910    | 1                   | 11            |
| 1910-1920     | 1                   | 311           |
| 1920-1930     | 2                   | 267           |
| 1930-1940     | 5                   | 1239          |
| 1940-1950     | 7                   | 390           |
| 1950-1960     | 78                  | 10.231        |
| 1960-1970     | 384                 | 70.188        |
| 1970-1980     | 230                 | 70.625        |
| 1980-1990     | 211                 | 34.139        |
| 1990-2000     | 311                 | 65.978        |
| 2000-2010     | 261                 | 27.351        |
| 2010-2016     | 143                 | 7.590         |

**La planta  
hotelera  
avui dia**

**Establiments i places, segons any de construcció.**

**Font: Registre d'establiments turístics (Conselleria de turisme 29/03/2016).**

# Testimoni crític de l'època

El 1969 el periodista aragonès **Eliseo Bayo**, de la revista 'Destino', quedà atònit en visitar Mallorca. No pogué ser més sincer en l'extens reportatge que signà amb el títol *La isla invadida*:

**“Un bon dia els invasors cauran per les voreres, ¿és que creieu que l'illa és de goma o un pou sense fons on es poden amuntegar milers de cossos? [...]. La invasió posa a prova totes les estructures econòmiques de l'illa. S'han aixecat hotels, apartaments, pensions i s'han habilitat cases particulars per albergar els milers de turistes que arriben”.**

**“En una escala de valors el primer [per als joves] és la diversió fàcil i guanyar diners amb el mínim esforç; és freqüent el cas d'alumnes ben dotats que s'estimen més lliurar-se al comerç”**

# LÍMITS ECOLÒGICS I DEPREDACIÓ DEL TERRITORI

- Vídeo 03. Límits ecològics i 04 Depredació del territori (tot inclòs).
  - Lectura de gràfics, indicadors, ...
  - Imatges IDEIB

**URBANISME:** 1 HECTÀREA DIÀRIA

**EXCÉS DE CONSTRUCCIÓ:** DESTRUCCIÓ DEL LITORAL (SISTEMA DUNAR)

**CONSUM D'AIGUA** (relació amb el lloguer turístic i el consum a l'interior).

**CONSUM D'ENERGIA** (anirà en augment. Les possibles solucions pels paliar el dèficit del sistema es basa en utilitzar més energia).

**GENERACIÓ DE RESIDUS** (què feim amb ells? han augmentat? incineració?)

## 2 exemples d'erosió de les platges de la costa

Platja de Formentor,  
Pollença



Platja de Muro



# El Consum d'aigua

Consum d'aigua a  
Mallorca l'any 2015

Municipis de  
l'interior:

150 litres/  
persona/dia



Municipis de  
la costa:

320 litres/  
persona/dia



LUNES, 19 DE SEPTIEMBRE DE 2022

Última Hora 27

## Part Forana



**BINISSALEM**  
Más de un centenar de vecinos participan en el concurso de treptar raim. **Página 28**

MEDIO AMBIENTE • SERVICIOS

## Santanyí, ses Salines y Campos piden 14 millones de la ecotasa para una desaladora

► Los tres municipios del sur consideran que es urgente solucionar los problemas de agua en la zona

► La instalación que proponen los tres ayuntamientos funciona a base de energía renovable y es móvil

Maria Nadal

«Ante la falta de agua, buscamos soluciones». Con esta idea, los ayuntamientos de Campos, ses Salines y Santanyí han presentado un proyecto de una desaladora móvil para que el Govern de les Illes Balears lo financie a través del Impost de Turisme Sostenible (también conocido como ecotasa). Los alcaldes Xisca Porquer (Campos), Juan Rodríguez (ses Salines) y Maria Pons (Santanyí) hacen frente común para dotar al sur de esta infraestructura y solucionar los problemas de falta de agua o mejorar su calidad. La instalación tiene un coste de 14 millones de euros.

Pons recuerda que en Santanyí «no tenemos agua buena. De las nueve empresas suministradoras, solo dos ofrecen un suministro de calidad y una desaladora móvil ayudaría a poder tener un recurso óptimo. Además, se adapta a la estrategia de inversiones de la ecotasa». La alcaldesa de Santanyí añade que «estamos rodeados de mar y es una buena oportunidad para aprovechar este bien y ofrecer un buen servicio a la ciudadanía».

Poco caudal

En ses Salines y Campos si disponen de agua de calidad, pero tienen poca cantidad. Porquer recuerda que «este verano publicamos un Bando municipal recomendando un uso responsable de agua ante la alerta de sequía y



**En bloque.** Los alcaldes de Campos, Santanyí y ses Salines, Xisca Porquer, Maria Pons y Juan Rodríguez, respectivamente, hacen frente común para poner solución a los problemas de agua de la zona sur de Mallorca. Piden que se instale una desaladora móvil y que se financie a través de la ecotasa.

► **INFRAESTRUCTURAS**  
Los tres alcaldes quieren una solución rápida a la espera de la canalización de agua en alta

a instancias de Recursos Hídricos de la Conselleria de Medi Ambient. Necesitamos una solución rápida».

Rodríguez coincide con sus homologos: «El problema del

agua está aquí. No podemos esperar más y la desaladora que proponemos para el sur es sostenible, porque funciona con energía renovable, y permitirá tener agua de calidad». El alcalde de ses Salines asegura que «si no se pone una solución rápida, peligra la falta de agua para el futuro próximo».

De hecho, el Pla Hidrològic de les Illes Balears recoge la sobreexplotación de los acuíferos. Por

esta razón, los tres alcaldes solicitan poder disponer de una desaladora ante la imposibilidad de no tener más recursos subterráneos en la zona ni de poder conseguir más pozos que aporten el caudal necesario, tanto en cantidad como en calidad.

Los tres municipios instan al Govern a instalar una desaladora de estas características mientras no llega la canalización de agua en alta prevista por la Conselle-

Punto  
de Vista

Loia Olmo

**Esperando el reparto del ITS**

El agua de calidad no debería ser un lujo para nadie. Pero más allá de la utopía, al menos no tendría que ser inaccesible para algunos municipios de Mallorca. Campos, Santanyí y ses Salines se han anticipado a buscar soluciones, pero no son los únicos. Todos los ayuntamientos buscan la financiación del Impuesto de Turismo Sostenible para sus proyectos más ambiciosos. No es de extrañar, la presidenta del Govern anunciaba hace unos días que el ITS pagaría la depuradora de su ciudad. Ningún alcalde quiere menos.

ria de Medi Ambient. «Ante el problema existente debemos buscar soluciones y con este proyecto la damos porque el agua es un servicio básico», según Porquer. Los tres alcaldes añaden que «una vez el problema en el sur está solucionado esta planta se podría utilizar para otros municipios que la necesitaran».

## Consum d'energia

Consum d'**energia**  
a les **Illes Balears**  
l'any **2017**

Febrer

Agost

396.276  
MWh

707.577  
MWh

## Generació de residus

**Residus** generats  
a les **Illes Balears**  
l'any **2016**

Agost

Gener

45.766  
tones

88.893  
tones

# MASSIFICACIÓ I TURISMEFÒBIA

- Vídeo 05. Massificació. 06 Èxit vs massificació 07 Aeroport 08 Turismefòbia
  - Nombre de vols i passatgers (mapa interactiu avions al moment)
  - Impacte damunt la població local. Cercar testimonis a les xarxes socials.
  - Fil Twitter opinions població local

**Massificació:** És el tipus de turisme tradicional que mou una gran quantitat de persones al mateix temps cap al litoral per a la recerca d'un bon clima, de sol i platja per part dels turistes; es tracta d'un turisme de massificació de baixa qualitat i baix poder adquisitiu. Aquesta massificació porta a un mal servei per part de treballadors de l'hoteleria inclús a la mala qualitat del propi turista, degut que aquesta baixada de preus comporta que no es pugui seleccionar al turista per a que aquest tingui un major nivell adquisitiu. És dona tradicionalment als Illes Balears; i al Litoral Mediterrani.

**Turismefòbia:** podem resumir que la turismofòbia és el temor, adversió o rebuig social que senten els ciutadans locals d'un destí cap als turistes.

# L'aeroport i el port

Arribades i  
sortides d'**avions** a  
l'aeroport de **Palma**

2010

30 avions/ hora  
4.300 passatgers/ hora



2017

40 avions/ hora  
5.600 passatgers/ hora



<https://es.flightaware.com/live/> (avions  
al moment)

Arribades de **creuers**  
als ports de **Balears**

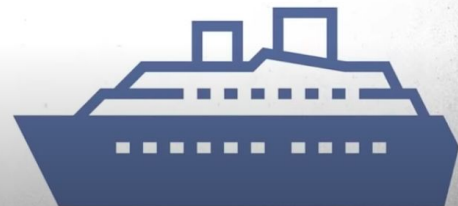
2012

632 vaixells  
1'9 M. de passatgers



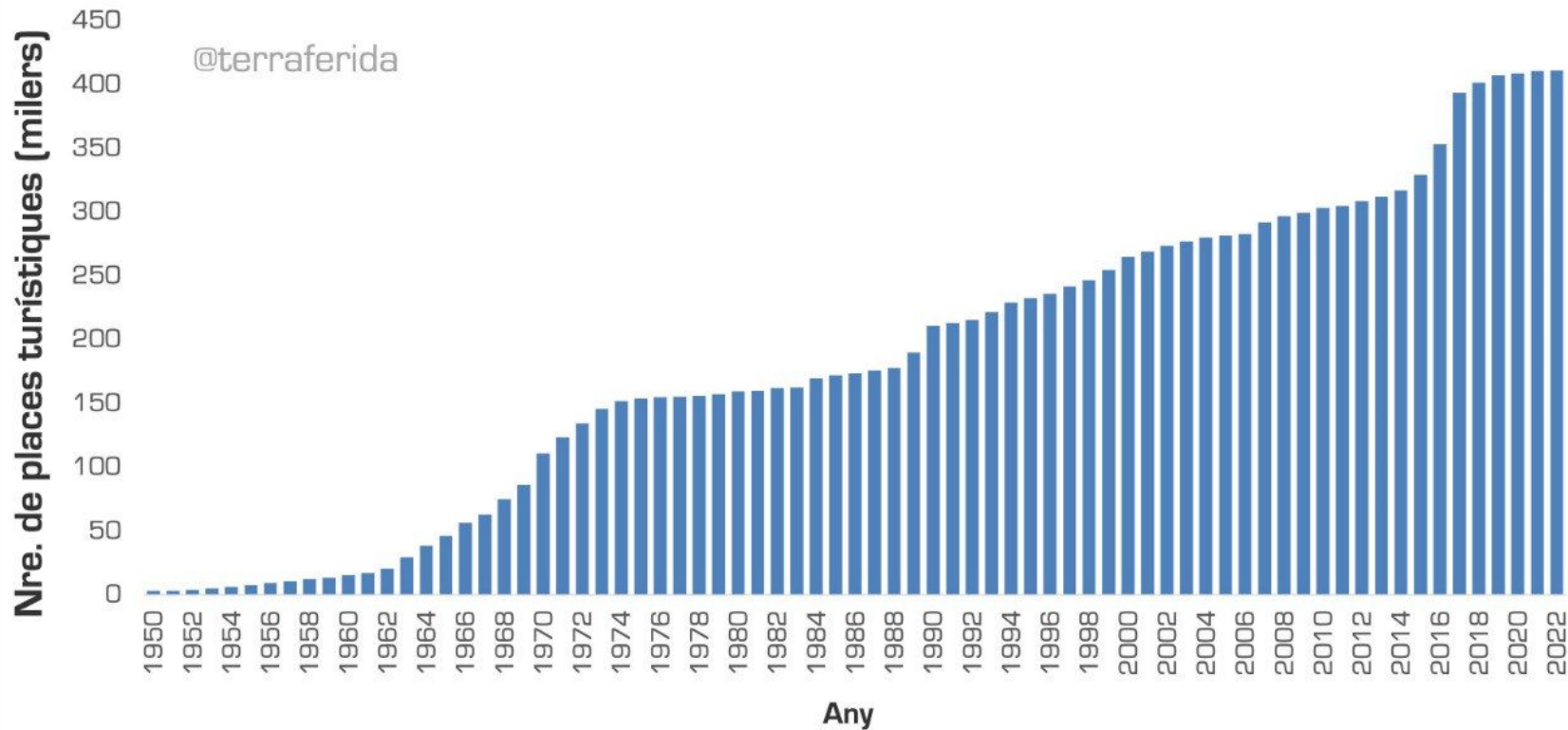
2017

825 vaixells  
2'13 M. de passatgers



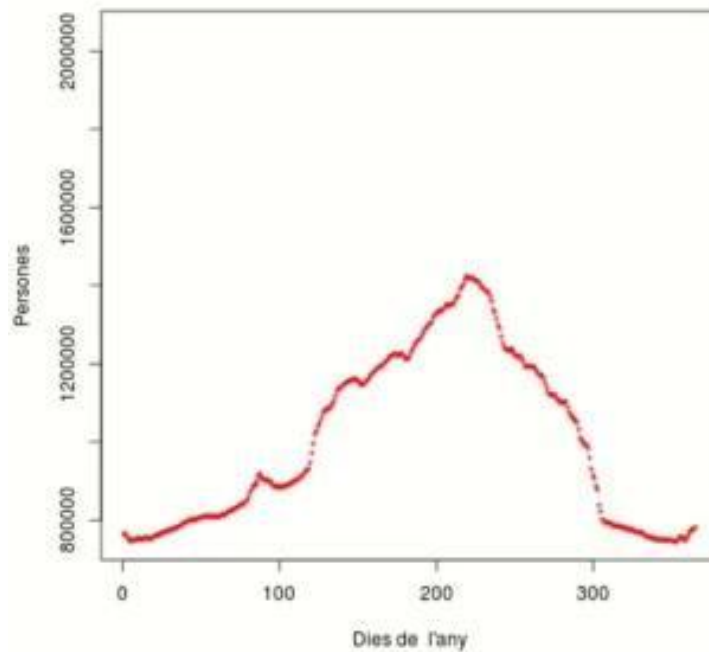
## Places turístiques acumulades Mallorca

@terraferida



# La pressió humana

IPH 1997 /Font: lbestat



# GENTRIFICACIÓ I LLOGUER TURÍSTIC

- Vídeo 09. Gentrificació i lloguer turístic
  - Increment nombre de places
  - Increment dels preus del lloguer turístic

**Gentrificació:** comporta l'expulsió de veïns i veïnes antigues en virtut d'un procés pel qual certes zones d'una ciutat, després d'haver experimentat un deteriorament de les edificacions i una devaluació econòmica, viuen un procés invers i adquireixen progressivament interès tant per a nous individus, com per al sector del turisme, i de retruc, també per a inversions immobiliàries

**Lloguer turístic:** Considerem habitatges d'ús turístic aquells que: a. són cedits pel seu propietari, directament o indirectament, a tercers, b. de forma reiterada (quan es cedeix dues o més vegades dins el període d'un any) c. a canvi de contraprestació econòmica, d. per a una estada de temporada en un període de temps continu igual o inferior a 31 dies i en condicions d'immediata disponibilitat.

# El lloguer turístic com a segon boom turístic

Noticias | Local

## El alquiler vacacional dispara un 43 % el número de plazas turísticas en 10 años

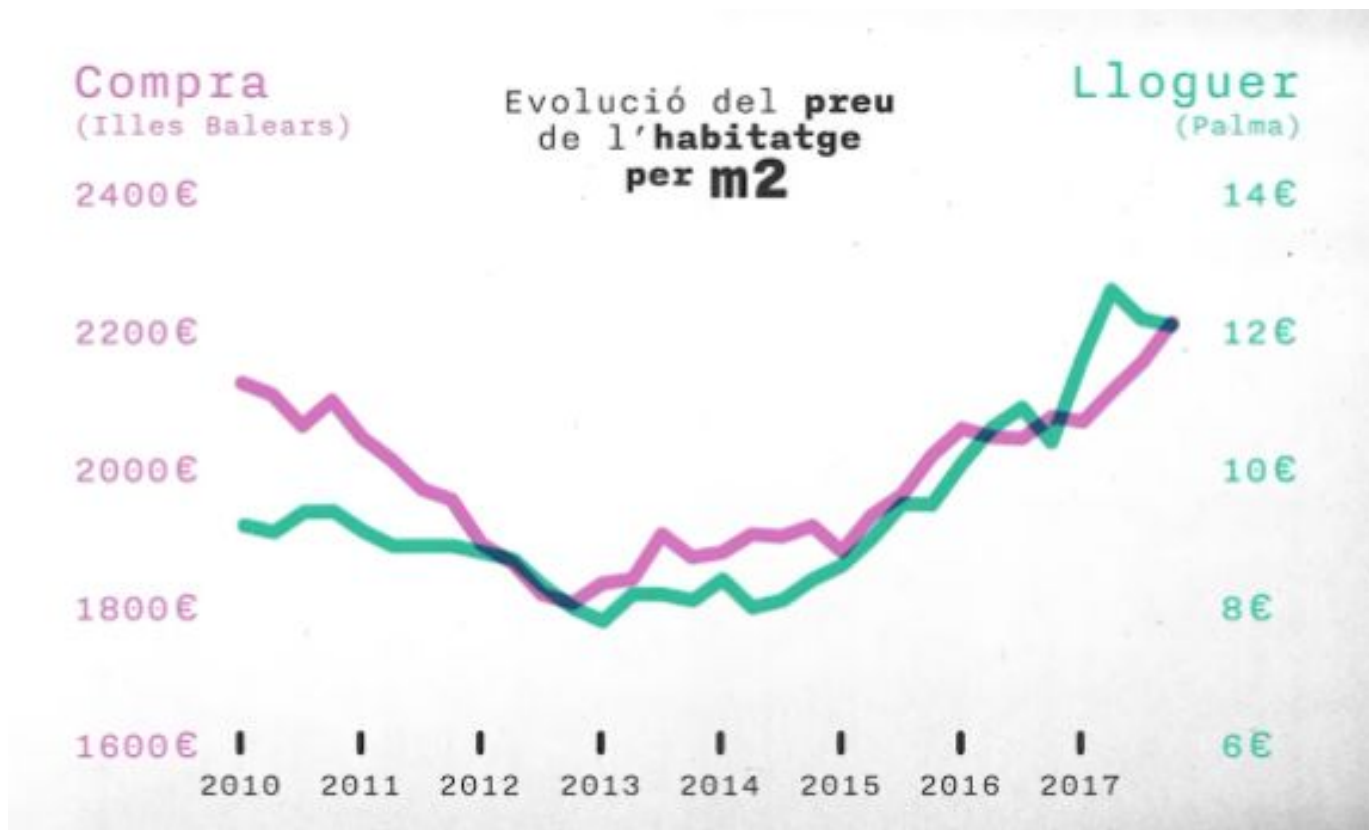
En una década se han creado casi 180.000 camas a pesar de las sucesivas medidas legales de contención



Las Islas cuentan con 625.418 plazas entre oferta de alquiler y hotelera, una de las ratios más altas de Europa. | M. À. Cañellas -

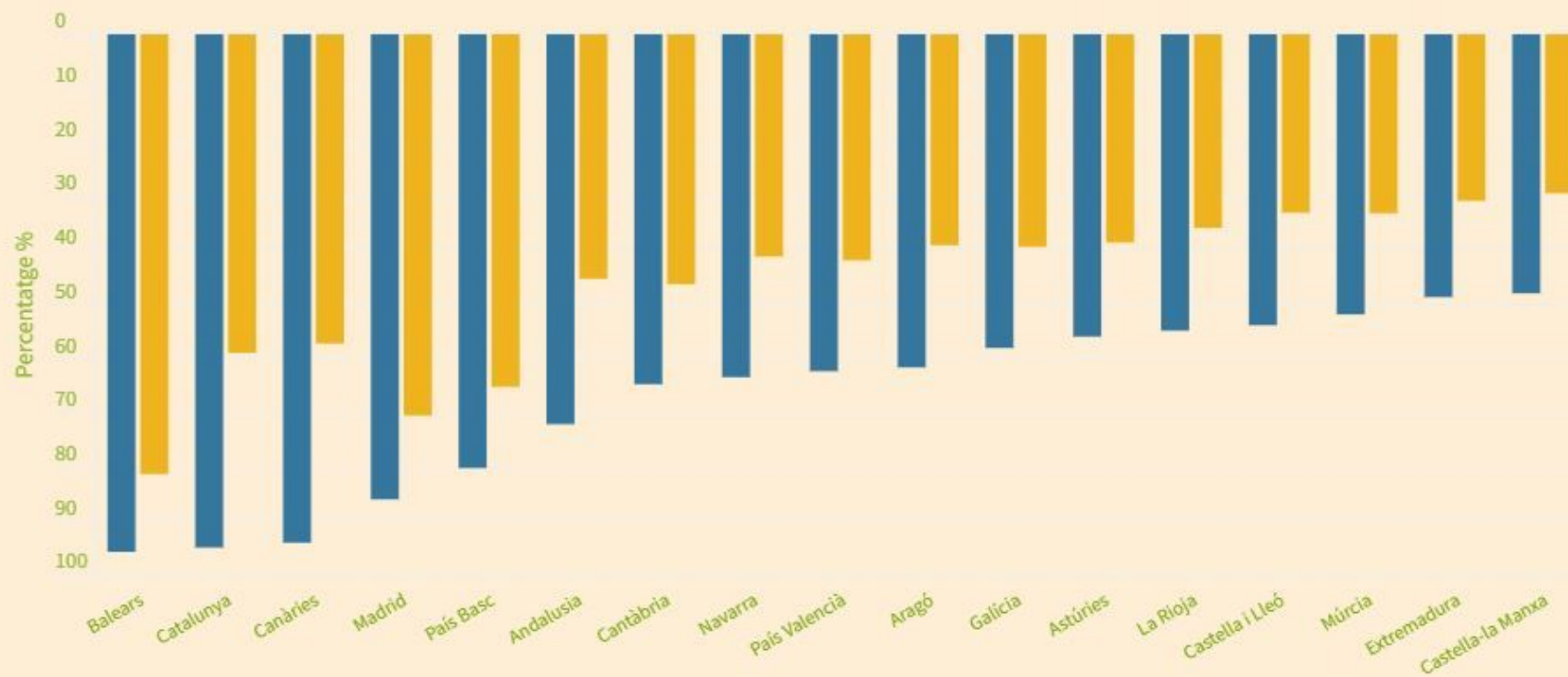


# El preu de lloguer per sobre del preu de compra



## Quant costa emancipar-se?

Les Balears, on més doblers han de dedicar els joves per llogar un pis: un 96% del seu sou



# GUANYADORS I PERDEDORS DEL TURISME

- Vídeo 10 guanyadors i perdedors del turisme Vídeo 11 la pitjor cara
  - Preparam una entrevista a una persona vinculada laboralment amb el turisme. El turisme a Mallorca, abans i ara.

HOTELER

TREBALLADOR

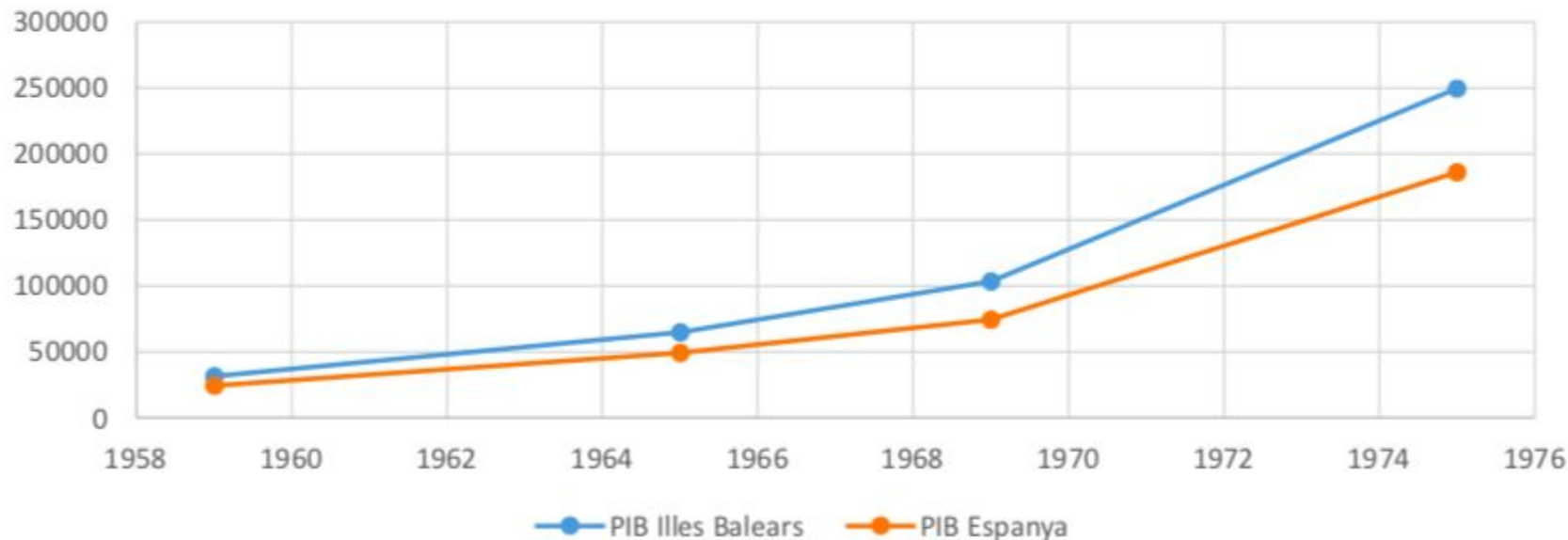
TREBALLADORA

COMERCIANT

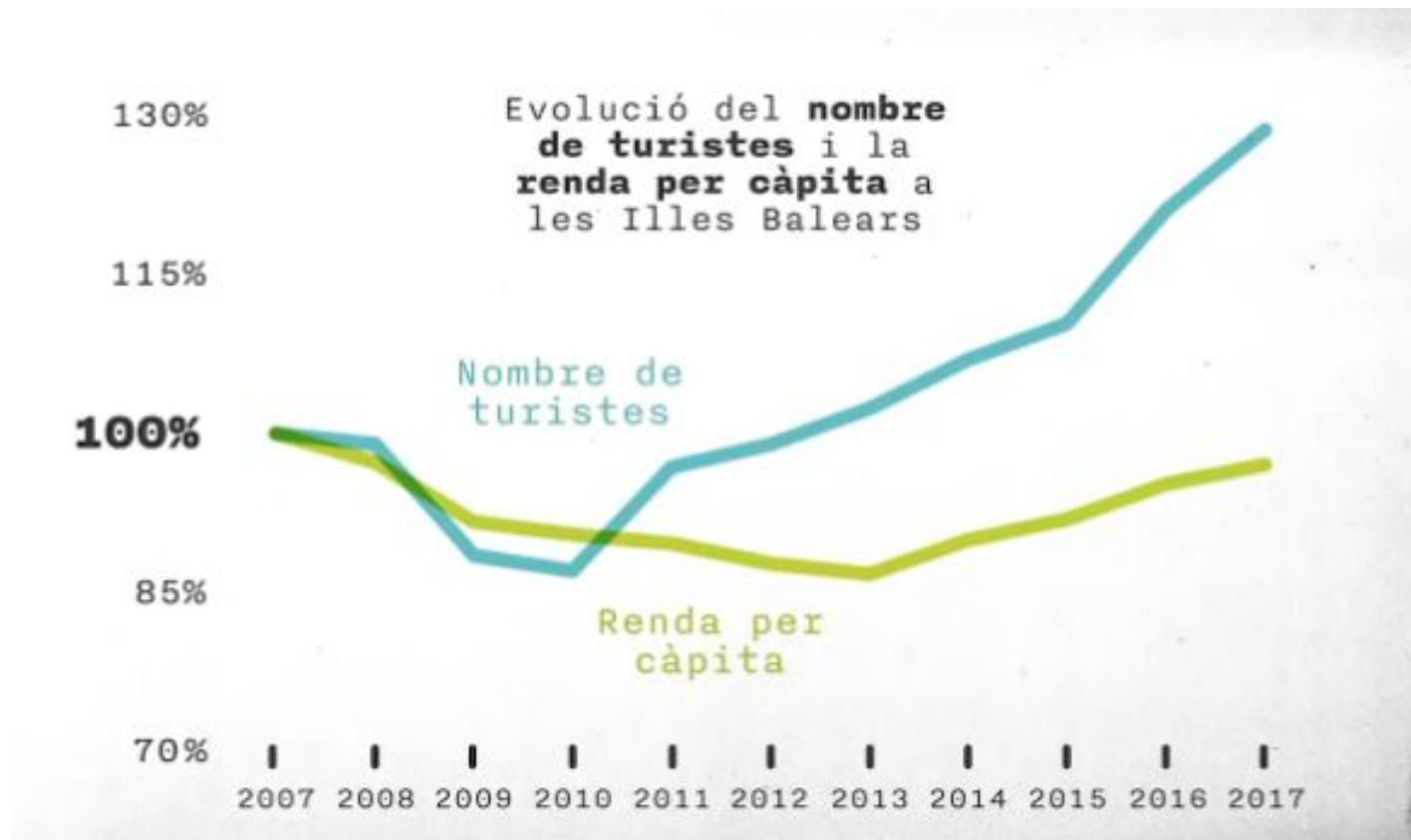
RESTAURADOR

# El turisme ens ha fet rics o ens empobreix?

PIB per càpita  
1959-1975



# El turisme ens ha fet rics o ens empobreix?



## La deslocalització turística: evasió dels beneficis del turisme

**TURISMO** • La visita a Palma del gobernador de Quintana Roo ha desbloqueado los trámites administrativos • Hasta 2024 se construirán 4.000 habitaciones turísticas en Cancún, Riviera Maya, Cozumel e Islas Mujeres **LOCAL** • Páginas 16 y 17

**Hoteleros de Balears  
invertirán en México  
más de 1.000 millones**



Joan Bauçà, Pep Noguera y Bibiana, estrellas de la noche.